

وزارت کسری جمهوری اسلامی ایران
شورای عالی قضائی

شماره ۷۷۲۷/ش

۱۳۵۹/۹/۶

شورای محترم نگهبان قانون اساسی

در رابطه با حدود اختیارات و وظایف وزیر دادگستری سئوالات زیر مطرح است خواهشمند است با توجه به اصول مربوط از قانون اساسی نظر آن شورا روشن شود تا تکلیف مسائل مورد تردید مشخص گردد :

۱ - اصل پنجاه و هفتم

قوای حاکم در جمهوری اسلامی ایران عبارتند از قوه مقننه ، قوه مجریه ، قوه قضائیه که زیر نظر ولایت امر و امامت است بر طبق اصول آینده این قانون اعمال میگردد . این قوا مستقل از یکدیگر و ارتباط میان آنها به وسیله رئیس جمهوری برقرار میگردد .

۲ - اصل پنجاه و هشتم

اعمال قوه مقننه از طریق مجلس شورای ملی است که از نمایندگان

منتخب مردم تشکیل میشود و مصوبات آن پس از طی سراحلی که در اصول بعدی سیاید برای اجرا به قوه مجریه و قضائیه ابلاغ میگردد .

۳ - اصل شصتم

اعمال قوه مجریه جز در اموری که در این قانون مستقیماً بر عهده رهبری گذارده شده از طریق رئیس جمهور و نخست وزیر و وزراء است .

۴ - اصل شصت و یکم

اعمال قوه قضائیه بوسیله دادگاههای دادگستری است که باید طبق موازین اسلامی تشکیل شود و به حل و فصل دعاوی و حفظ حقوق عمومی و گسترش و اجرای عدالت و اقامه حدود الهی بپردازد .

۵ - اصل یکصد و پنجاه و هشتم

قوه قضائیه قوای است مستقل که پشتیبان حقوق فردی و اجتماعی و مسئول تحقق بخشیدن به عدالت و عهده دار و نلایف زیر است :

۱- رسیدگی و صدور حکم در مورد تظلمات ، تعدیات ، شکایات ، حل و فصل دعاوی و رفع خصومات و اخذ تصمیم و اقدام لازم در آن قسمت از امور حسیه که قانون معین میکند .

۲- احیای حقوق عامه و گسترش عدل و آزادیهای مشروع .

۳- نظارت بر حسن اجرای قوانین .

۴- کشف جرم و تعقیب و مجازات و تعزیر مجرمین و اجرای حدود و مقررات بدون جزائی اسلام

۵- اقدام مناسب برای پیشگیری از وقوع جرم و اصلاح مجرمین

بمنظور انجام مسئولیتهای قوه قضائیه شورایی بنام شورای عالی قضائی تشکیل میگردد که بالاترین مقام قوه قضائیه است و وظایف آن بشرح زیر میباشد :

۱ - ایجاد تشکیلات لازم در دادگستری به تناسب مسئولیتهای اصل یکصد و پنجاه و ششم .

۲ - تهیه لوایح قضائی متناسب با جمهوری اسلامی .

۳ - استخدام قضات عادل و شایسته و عزل و نصب آنها و تغییر محل مأموریت و تعیین مشاغل و ترفیع آنان و مانند اینها از امور اداری، طبق قانون.

۷ - اصل یکصد و شصتم

وزیر دادگستری مسئولیت کلیه مسائل مربوط به روابط قوه قضائیه با قوه مجریه و قوه مقننه را بر عهده دارد و از میان کسانی که شورای عالی قضائی به نخست وزیر پیشنهاد میکند انتخاب میگردد .

با توجه به اصول مزبور درباره اداره کارگزینی ، اداره خدمات ، اداره امور مالی ، اداره روزنامه رسمی ، اداره پزشکی قانونی ، سازمان ثبت اسناد و املاک و نظایر اینها باین مشوال مطرح است که آیا مسئولیت اداره آنها با وزیر دادگستری است که عضو قوه مجریه است ، یا با شورایعالی قضائی که مستقل از قوه مجریه است .

یک نظر اینست که مسئولیت این امور برعهده شورایعالی قضائی است به دلایل زیر :

الف : استقلال قوه مقننه و قوه قضائیه ایجاب میکند که اداره امور مربوط به کلیه نیازمندیهای هر قوه نیز بدست همان قوه باشد . بهمین جهت با این که کار قوه مقننه قانونگذاری و نظارت بر امور کشور است اداره کارگزینی ، کاربرداری و چاپخانه مجلس ، کتابخانه مجلس ، حسابداری و نظائر اینها در قوه مقننه در اختیار خود مجلس و هیئت رئیسه مجلس است بدین ترتیب در مورد قوه قضائیه نیز ، هر چند کار اصلی رسیدگی به دعاوی و نظارت بر حسن اجرای قوانین و نظائر اینها است ، ولی کارهایی که در رابطه با تأمین نیازهای این دادگاهها و مدارک ثبتی مورد استناد این دادگاهها است باید مستقل از قوه مجریه و در اختیار شورایعالی قضائی که مسئول قوه قضائیه است باشد .

ب : در اصل یکصد و شصتم وظایف وزیر دادگستری صریحاً ذکر و گفته شده است که وزیر دادگستری رابط میان قوه قضائیه و قوه مجریه و قوه مقننه است و مفاد آن اینست که در اداره امور داخلی این قوه دخالت و مسئولیتی ندارد و کار او نظیر کاری است که در گذشته معاون پارلمانی وزارت دادگستری انجام می داده ، منتهی در رابطه با مجلس و هیئت دولت هر دو .

ج : مشمول بند ۳ از اصل یکصد و پنجاه و هفتم :

استخدام قضات عادل و شایسته و عزل و نصب آنها و تغییر محل مأموریت و تعیین مشاغل و ترفیع آنان و مانند اینها از امور اداری ، طبق قانون، نظر دیگر اینست که چون این امور بخودی خود و صرفنظر از ارتباطش با دادگاههای امور اجرائی است ، باید در دست قوه مجریه باشد و در این صورت میتواند مسئولیت آن بر عهده وزیر دادگستری قرار گیرد .

خواهشمند است با توجه به این جهات و ضرورت یکسان بودن وضع در مورد قوه مقننه و قوه قضائیه در رابطه با مسائل اداری و مالی مربوط به هر قوه نظر آن شورای محترم را اعلام فرمایند .

از طرف شورایعالی قضائی جمهوری اسلامی ایران